

Niezwykła wystawa w Muzeum Podgórza • Felinoterapia Inwestycje komunikacyjne • 25 lat „Wiadomości” cd.

PL ISSN 1507-6105

tradycja od 1995 r. nakład 8 000 egz. + www.wiadomoscipodgorze.pl

WIADOMOŚCI

Egzemplarz bezpłatny
Przeznaczony dla

Bieżanów, Bieżanów Nowy, Na Kozłowie, Kurdwanów, Łagiewniki, os. Cegielniana, Piaski Nowe i Wielkie, Prokocim, Prokocim Nowy, Rząka, Swoszowice, Wola Duchacka Wschód i Zachód

Nr 11 (298) Rok XXV

Kraków

listopad 2020

FELINOTERAPIA

„Wszystko, co dobre, zaczyna się od kota” – napisał Francesc Miralles w książce „Miłość przez małe m”. Fikcja literacka? Niekoniecznie. Dowodem na to, jak wiele pozytywnych skutków może mieć obcowanie z tymi wyjątkowymi zwierzętami, jest felinoterapia, czyli forma terapii właśnie z udziałem kotów.

O tajnikach „kototerapii” opowiedziała nam **MARTA NIEMIEC-FIUTOWSKA** – felinoterapeutka, zoopsycholog i prezes Fundacji NA ZDROWIE Zwierzęta Ludziom Ludzie Zwierzętom. *Cd. na str. 6*

REKLAMA

PASMANTERIA RENO
PRZERÓBKI KRAWIECKIE

Włóczki, Kanwy, Piżamy, Odzież, Bielizna
Rajstopy, Szyście firan i zasłon

Łużycka 55, pawilon 1 piętro
kom. 792 437 260
tel. 12 658 99 04

TŁUMIKI

12 657 23 75
513 096 771

**HAKI HOŁOWNICZE
MECHANIKA OGÓLNA
WULKANIZACJA
KATALIZATORY
FILTRY DPF**

DLA STAŁYCH KLIENTÓW RABATY

PIOMAR, Wola Duchacka,
ul. Dauna 95A (wjazd od Nowosądeckiej)

**KUPIĘ MIESZKANIE ZA GOTÓWKĘ
PRYWATNIE**

**MOŻE BYĆ
DO REMONTU**

TEL. 576-835-951

PODGÓRZE WOJCIECHA WEISSA

- To co widzimy na wystawie, to są jego początki mówiące o ogromnej wrażliwości rodzącego się talentu i tak proszę na to popatrzeć, to są narodziny artysty – powiedziała w czasie wernisażu wystawy „Podgórze Wojciecha Weissa” Zofia Weiss reprezentująca rodzinę artysty.

Przyznała, że dla niej ta wystawa jest szczególna, ponieważ pokazuje twórczość artysty jako młodego człowieka. – Gdy Wojciech Weiss ma 25 – 27 lat, kończy się u niego podgórska historia – zauważyła Zofia Weiss i dodała: – Gdyby to przenieść na dzisiejsze czasy, to moglibyśmy powiedzieć, że jest to twórczość studenta Akademii Sztuk Pięknych.

Cd. na str. 3

KŁADKI PRZEZ WISŁĘ I ZMIANY NA KOLEI

Pozytywne zmiany, jakie zaszły na ulicach dochodzących do kładki o. Bernatka sprawiają, że o podobnych przeprawach myśli się także w kilku innych miejscach. O efektach zmodernizowania przystanków kolejowych Kraków Bonarka i Kraków Swoszowice będziemy mogli się przekonać dopiero za jakiś czas, po zakończeniu prac.

Kładka o. Bernatka ma już 10 lat. Jej budowa, z wykorzystaniem przyczółków dawnego mostu Podgórskiego, wzbudzała wiele emocji. Dyskutowano, czy jest sens wydawać pieniądze, skoro tuż obok jest most Piłsudskiego. Zmiany, jakie zaszły po obu stronach Wisły w pobliżu kładki pokazują, że było warto. Na rozpoznawalność i popularność przeprawy mają też wpływ „kładki miłości” przypinane na niej przez zakochanych, iluminacje świetlne włączane przy różnych okazjach czy podniebna ekspozycja rzeźb Jerzego Kędziory (dzięki środkom Rady Dzielnicy XIII po renowacji i konserwacji na kładkę wróciły nie tylko 4 prace zakupione przez Miasto, ale wszystkie 10 rzeźb).

REKLAMA

EKOLOGICZNA PRALNIA • MAGIEL
WODNO - CHEMICZNA 30 lat tradycji

PRANIE NA TELEFON (punkty przyjęć i odbioru): tel. 12 650 19 00; kom. 503 020 080
Nowosądecka 41A tel. 12 650 19 00
Młoty 16 tel. 503 43 03 47
Malborska 63 tel. 503 812 886
www.seco.krakow.pl
KRAKÓW, ul. Nowosądecka 41A

USŁUGI KRAWIECKIE: skracanie, wymiana zamków itp.

Czynne: Poniedziałek-Piątek 8:00 - 17:00, Sobota 11:00 - 14:00

Poszukujemy lokalu na punkt pralniczy! Podejmiemy współpracę z firmą usługową w zakresie przyjmowania i wydawania prania!

USŁUGI PODSTAWOWE:
- pościel, narzuty, obrusy, zastony itp.
- pościel zdrowotna, merynosy
PRANIE SPECJALNE:
- suknie ślubne, wieczorowe, komunijne, garderoba
PRANIE Z BARIERĄ HIGIENICZNA
DLA PRZYCHODNI I GABINETÓW
PRANIE WSZELKIEGO RODZAJU DYWANÓW
Trzepanie i transport dywanów gratis
przy usłudze powyżej 100 zł
Zapraszamy klientów indywidualnych, hotele, restauracje, przychodnie

Rusza sezon jesienny w Metce!

Duży wybór swetrów, kardiganów, kamizelek, kurtek, płaszczy, apaszek oraz obuwia na chłodniejsze dni!

DOSTAWY: 24.10, 7.11 oraz 21.11 www.metka-sklep.pl

**Wola Duchacka Zachód Co 2-tygodnie
Kraków Ul. Beskidzka 30 NOWY TOWAR**

KŁADKI PRZEZ WISŁĘ I ZMIANY NA KOLEI

Cd. ze str. 1

wstęgowy, pod warunkiem dostosowania go do zaleceń konserwatorskich, m.in. poprzez zmniejszenie przyczółków. Konstrukcję kładki ma stanowić pomost żelbetonowy o szerokości 7 m i długości ok. 200 m.

Dominik Adamczyk D.A. – Projekt Biuro Projektów Dróg, Ulic i Mostów

Realizacja inwestycji uzależniona jest od zgód właścicieli działek na obu brzegach rzeki, wprowadzenia zmian do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz zapewnienia finansowania w budżecie Miasta. Optymistyczny wariant zakłada uzyskanie w 2023 r. pozwolenia budowlanego.

Koncepcja kładki między Ludwinowem (między ulicami Wilgi a hotelem Forum) a Kazimierzem (okolicie ulic Wietora i Skawińskiej) powstała już w 2006 r. Do dziś nie została zrealizowana z różnych powodów. Najpierw był kryzys gospodarczy z lat 2008-2009, który dotknął też finanse Krakowa, potem były kłopoty z uzyskaniem wszelkich niezbędnych pozwoleń. Futurystyczny projekt w kształcie sinusoidy (150 m długości i 15 m wysokości) nie zyskał akceptacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa i w konsekwencji Małopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków uchylił swoją wcześniejszą po-

Wizualizacja Biuro Projektów Lewicki Łatak Sp. z o.o. Sp.K.

zytynną decyzję. W opinii wskazywano, że inwestycja zaburzy panoramę miasta, będzie negatywnie wpływała m.in. na widok na klasztor o.o. Paulinów. Miasto skarżyło tę decyzję do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a Generalny Konserwator Zabytków zgodził się z argumentami gminnych urzędników. Wydaje się więc, że nie ma już przeszkód do dopełnienia formalności i uzyskania przez Miasto pozwolenia na budowę. Problemem po raz kolejny mogą się jednak okazać finanse, bo pandemia bardzo mocno wpłynęła na stan budżetu Krakowa.

Kolejna inwestycja to przeprawa między Zabłociem a Kazimierzem/Grzegórkami. W marcu br. PKP Polskie Linie Kolejowe i Gmina Miejska Kraków podpisały list intencyjny w sprawie jej powstania. Kładka pieszo-rowerowa o długości blisko 235 m i szerokości 5 m (3m dla rowerzystów i 2 m dla pieszych) połączy ul. Zabłocie na prawym brzegu Wisły z ul. Podgóorską na lewym brzegu. Inwestycja zostanie zrealizowana przy okazji budowy nowego mostu kolejowego. Kładka będzie oświetlona, po obu jej stronach będą windy dla osób z ograniczoną możliwością poruszania się, zostanie zapewniona dogodna komunikacja z przystankiem kolejowym Kraków Zabłocie.

Inwestycja powinna zostać zakończona wraz z budową mostu kolejowego, czyli do końca 2021 r.

Most kolejowy przez Wisłę

O szybkiej kolei aglomeracyjnej, która umożliwiłaby dojazd z podkrakowskich miejscowości do centrum miasta, mówi się od wielu lat. Krokiem w tym kierunku są prace modernizacyjne trwające od pewnego czasu na

linii wschód-zachód, od Trzebini po Tarnów, z odgałęzieniem do lotniska w Balicach i Wieliczki oraz północ południe, od Miechowa po Skawinę. W ich ramach powstają m.in. nowe przystanki na terenie Krakowa, by kolej mogła stać się częścią komunikacji miejskiej.

Najbardziej widoczna jest modernizacja linii kolejowej E30 na odcinku Kraków Główny Towarowy – Rudzice. Jej elementem jest zastąpienie nasypu, na którym ułożone były tory na terenie Grzegórzek estakadą oraz budowa mostu kolejowego przez Wisłę. W zasadzie to trzy osobne przeprawy – wschodnia z jednym torem, która jest już gotowa i obecnie kursują po niej pociągi, zachodnia (też jednotorowa, przy której ma powstać wspomniana wyżej kładka pieszo-rowerowa) oraz środkowa (głównie dla pociągów dalekobieżnych) z dwoma torami. Po zakończeniu modernizacji składy w centrum Krakowa będą się mogły poruszać z prędkością 100 km/h, powstaną przystanki Grzegórzki i os. Złocień, zupełnie nowe oblicze zyska dworzec Kraków Płaszów.

Modernizacja przystanków kolejowych

Obecnie wiele dzieje się też w kierunku południowym na odcinku Kraków Płaszów – Podbory Skawińskie: wymieniane są tory i systemy sterowania ruchem, modernizowane są dworce, duże zmiany przechodzą m.in. przystanki kolejowe Bonarka i Swoszowice.

Stacja Kraków Bonarka zyska nową nastawnię, sieć trakcyjną, dwa perony (będą one dużo wyższe od dotychczasowych, co ułatwi wsiadanie do pociągów) oraz nowoczesną kładkę łączącą ulice Puskarską i Tischnera. Ta ostatnia została tak zaprojektowana, by w przyszłości mogła zostać rozbudowana i służyć także rowerzystom, łącząc ulicę Puskarską z Łagiewnicką. Niestety plany nie obejmują remontu budynku dworca i udostępnienia go podróżnym.

Zakończenie prac przewidywane jest na połowę 2021 r. Wtedy też mają się zakończyć modernizacja przystanku Kraków Siedzina oraz budowa zupełnie nowego przystanku Kraków Opatkowie. Pozwoli to na uruchomienie szybkiego połączenia między Skawiną a Krakowem. Spółka Koleje Małopolskie planuje, że składy na tej linii będą kursowały z częstotliwością ok. 30 minut.

Zupełnie nowy dworzec Kraków Swoszowice

Na wspomnianej trasie znajduje się też przystanek Kraków Swoszowice, który ma być w przyszłości węzłem przesiadkowym. Aby tak się stało, konieczne jest współdziałanie aż 3 podmiotów – PKP PLK prowadzi prace

Kraków Swoszowice – otoczenie. Wizualizacja PKP SA

dotyczące torowiska, PKP SA odpowiada za modernizację budynku dworca, a Miasto za działania na terenie jego otoczenia, gdzie w przyszłości miałby powstać parking w systemie Park & Ride oraz przystanki dla komunikacji zbiorowej.

Pochodzący z końca XIX w. budynek dworca zyska nowoczesną poczekalnię z elektronicznymi tablicami odjazdów/przyjazdów pociągów oraz systemem informacji głosowej oraz ogólnodostępne toalety, znajdują się w nim pomieszczenia handlowo-usługowe. Projekt modernizacji zakłada odtworzenie okien i drzwi na wzór historyczny, zachowanie detali elewacji, które będą uwypuklone

przez podświetlenie. Zainstalowany zostanie monitoring oraz system sygnalizacji włamania i napadu. Istotną częścią remontu jest usunięcie barier architektonicznych, wprowadzenie specjalnych ścieżek prowadzących z polami uwagi oraz montaż mapy dotykowej dworca, dzięki czemu budynek będzie przyjazny dla osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami i ograniczonymi możliwościami poruszania się.

W bezpośrednim otoczeniu budynku znajdują się ławki, kosze na śmieci, stojaki rowerowe oraz 15 miejsc postojowych (w tym 2 dla niepełnosprawnych). Projekt modernizacji obejmuje także uporządkowanie zieleni oraz montaż schodów i pochylni prowadzących na ul. Hubalczyków.

Kraków Swoszowice – wnętrze budynku. Wizualizacja PKP SA

Koszt przebudowy dworca Kraków Swoszowice to prawie 8 mln złotych. Inwestycja jest finansowana ze środków unijnych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Planowany termin udostępnienia budynku podróżnym to przełom 2021 i 2022 roku.

Nieco wcześniej zakończą się prace prowadzone przez PKP PLK. W ich ramach zostanie powiększony i podwyższony peron, powstanie przejście podziemne.

Co przyniosą te zmiany?

Jedna z teorii rozwoju ekonomicznego mówi, że pojawienie się pozytywnych zmian w pewnym miejscu powoduje, że rozszerzają się one wokół, dając efekt podobny do kręgów na wodzie. Przykład kładki o. Bernatka, która przeobraziła przylegające do niej części Kazimierza i Podgórze w tętniące życiem miejsca, potwierdza wspomnianą teorię. Budowa dużego osiedla tuż przy modernizowanym przystanku Kraków Bonarka z pewnością nie jest przypadkowa. Można przypuszczać, że i okolice przystanku Kraków Swoszowice przejdą wielką metamorfozę. Wiele prawdopodobne jest, że po wybudowaniu dużego parkingu i zapewnieniu szybkich i częstych połączeń kolejowych z centrum miasta, to tu będą pozostawiali swoje samochody dojeżdżający do Krakowa od południa, a to może wywołać rozwój infrastruktury handlowo-usługowej.

Z zainteresowaniem będziemy śledzili wpływ opisanych inwestycji na rozwój Podgórze.

KRZYSZTOF DULIŃSKI
Fot. (KAJ)

PODGÓRZE WOJCIECHA WEISSA

Cd. ze str. 1

I na to warto zwrócić uwagę dlatego, że poza zupełnie genialnymi szkicami, tymi małymi formami, zobaczycie państwo na wystawie arcydzieła artysty, jak np. „Melancholik” czy „Muzykanci na moście”.

Geneza

Z kolei kuratorka wystawy, Katarzyna Bury podaje jej genezę: – Jednym z prezentów, które otrzymaliśmy na urodziny naszego oddziału, były fotografie wykonane przez Wojciecha Weissa, a podarowane nam przez spadkobierców artysty. I wtedy przyszedł do głowy taki pomysł, że na pewno warto bliżej przyjrzeć się twórczości tego twórcy. Oczywiście, pod kątem Podgórze. Kuratorka podkreśliła, że ekspozycja stanowi pierwszą z cyklu, który muzeum ma zamiar zrealizować, aby pokazywać dawne miasto Podgórze, a dziś dzielnicę Krakowa, widzianą właśnie oczami artystów.

Katarzyna Bury zaznaczyła, że na wystawie znajdują się mniej znane prace artysty, niektóre jeszcze nigdy nieprezentowane publicznie również z tego względu, że nie zawsze było wiadomo, jakie miejsca pokazują. I dodała: – Praca historyka sztuki i muzealnika jest niekiedy podobna do pracy detektywa. My również dokonywaliśmy takich detektywistycznych śledztw, aby rozpoznać miejsca, które fascynowały Weissa. Przyznała, że dla niej Podgórze Weissa jawi się jako dokumentacja miasta widzianego przez osobę niezwykle wrażliwą. I podkreśliła: – Weiss pisał, że natura była dla niego przewodniczką i to widać na prezentowanych obrazach.

Reprezentujący młodopolskich artystów Wojciech Weiss (1875-1950) był malarzem, grafikiem, związanym przez lata z krakowską Szkołą Sztuk Pięknych, gdzie najpierw studiował m.in. u Jana Matejki, Władysława Łuszczkiewicza, Floriana Cynka, Józefa Unierzyńskiego, a następnie także u Leona Wyczółkowskiego i Juliana Fałata. Potem został profesorem i rektorem tejże uczelni. Urodzony na emigracji w Rumunii jako młody człowiek przyjechał do Podgórze, a potem zamieszkał w Krakowie, z którym był związany do śmierci.

Artystyczne zainteresowania

REKLAMA

Jak zaznaczyła Katarzyna Bury, młody Weiss malował m.in. podgórskie ulice, zaułki, podwórza oraz ówczesnych mieszkańców. Wśród utrwalonych na obrazach miejsc są m.in. stacje kolejowe w Płaszowie i Szwosowicach, cegielnia, nieistniejący już most Podgórski i pierwszy kościół pw. św. Józefa. – Młody Wojciech Weiss mieszkał w kamienicy pomiędzy kościołem i cmentarzem w Podgórzu – poinformowała Katarzyna Bury i dodała, że tematy związane z pogrzebami, konduktami żałobnymi niejednokrotnie pojawiały się w jego twórczości. Zaznaczyła również, że malarz siedział od początku

swoją drogą. Podkreśliła: – Chociaż Weiss był zafascynowany Janem Matejką i historyzmem w sztuce, we wczesnej twórczości nie dokumentował zabytków i architektury Podgórze, interesował go wtedy życie miasta oraz natury.

Prezentowane prace podzielono wg motywów przewodnich, np. pejzaż miejski, natura, kolej. Są też pamiątki związane z artystą. Zwiedzający wystawę „Podgórze Wojciecha Weissa” zobaczą także odlane w brązie popiersie malarza, wykonane przez Xawerego Dunikowskiego. Warto też zwrócić uwagę na to, że poszczególne sale, gdzie są prezentowane dzieła Weissa, mają różne kolory, co wynika z faktu, że był on synesteta – uważał, że każdemu dźwiękowi odpowiada określony kolor i czasem zapisywał na obrazach pięciolinię z nutami a obok barwy. Pewna niespodzianka czeka zwiedzających, którzy dojdą do ostatniej sali wystawy. Jaka? Warto się wybrać i samemu to przeżyć!

Dodatkowa oferta

Warto dodać, że ekspozycję mogą zwiedzać osoby niesłyszące, a to dzięki temu, że część treści została przełożona na Polski Język Mígowy. Mogą ją poznawać również osoby niedowidzące i niewidzące, dla których została przygotowana audio deskrypcja (specjalny wizualny opis obrazów oraz dodatkowe pomoce dotykowe). Wystawa potrwa do 30 maja, można ją zwiedzać w godzinach otwarcia Muzeum Podgórze (oddział Muzeum Krakowa), ul. Limanowskiego 51, ale ze względów konserwatorskich prezentowane akwarele na papierze zostaną po pewnym czasie zastąpione innymi pracami.

MARIA FORTUNA-SUDOR
zdjęcia ekspozycji Katarzyna Bury

Od redaktora

Trzy grosze

RUCH PIENIĄDZA. Osiedlowe targowisko, tu ogniskuje się chleb i sól życia, reakcje i nastroje społeczne, w każdym geście, słowie, trzeba tylko patrzeć i słuchać... Przedemną mężczyzna kupuje według kartki (jak ja), nie wszedł do sklepu, woli na dystans, sprzedawca do tego nie zachęca. Wisi w powietrzu ta zaraza. Zakupy w torbach, podsumowanie. Mężczyzna daje banknoty, sprzedawca idzie do wnętrza kiosku po resztę, a słyszę, że do wydania jest przysłowiowa końcówka z groszami. – Niech pan nie wydaje – mężczyzna zbiera się do odejścia. Sprzedawca jakby się poczuł dotknięty, nalega, wciska mu te groszaki do ręki i mówi z przekonaniem: – Pieniądz musi być w ruchu...

LOCUS MINORIS RESISTENTIAE – miejsce obniżonej oporności, w jamie brzusznej, tam objawiają się wszelkie przepukliny. Termin medyczny, ale spodobał mi się na anatomii, zresztą tam było wiele nazw, czasem nawet bardzo egzotycznych jak pięta Achillesa, młoteczek-bębenek-kowadełko, etc. etc. Mieli ojcowie anatomii skojarzenia i poczucie humoru. Słowem: słaby punkt. Każdy go ma, nawet wiele, zawsze skrywany dla własnego bezpieczeństwa. Gdy się z kimś poznajemy, to jest coś, co nam się rzuca na obraz tej osoby, potem to tylko uzupełniamy do całokształtu. W tym są całe spektra fobii. Są osoby, które zbierają informacje o słabych punktach. Chcą mieć wpływ, chcą mieć władzę. Manipulują. Wiedzą jak uderzyć i zranić. To jest ta ciemna strona. A jasna polega na szukaniu plusów, zalet, walorów, które wzmacniają i kumulowane pozwalają pokonać niepewność, lęk i strach, a nawet „przenieść góry”, „dokonać rzeczy „niemożliwych”, „ponad ludzkie siły”, „cudownych”. Jasna strona oparta jest na sile woli i wierze. Amen

OBOK CHOROBY. Można żyć obok własnej choroby. Obok własnych nieszczęść. Można się tego nauczyć, a nawet trzeba, aby nie zmarnować życia. „Człowiek nie jest ciałem, tylko ma ciało. Jest duchem, który to ciało ma do dyspozycji” – prof. Wanda Póltawska, doktor nauk medycznych, była więźniarka obozu w Ravensbruck, dama Orderu Orła Białego, przyjaciółka św. Jana Pawła II.

KRÓWKA. Jedziemy autem, po jakimś czasie komunikują żonę, że chyba mamy nieodominowane okno z tyłu po prawej, bo szum jest. Żona potwierdza, że też słyszy. Nie chce nam się stawać, gnamy w góry nasze ukochane. Jak dojeżdżamy na miejsce, to się domknęło. Tylko, żeby o tym pamiętać. – Ja mam sposób – mówi żona. – Trzeba się pukać w czoło – i lekko się puka. – Ja mam inny – dodaje od siebie i kładę cukierka krówkę przy hamulcu ręcznym. Dawniej to się zawiązywało supełek na chusteczce – mówi żona. – Ale nie ma już takich chusteczek, tylko jednorazowe – dodaje. Dojeżdżamy do celu, wypakowujemy się. – Słuchaj, tu jest krówka – mówię żonie. – Co ona tu robi? nie wiem... Aha, to miało nam o czymś przypominać, tylko o czym? Cisza i konsternacja. Poszukiwanie w podziemiach pamięci. Bez skutku, bez skutku, straciliśmy nadzieję. – To musiało być coś wewnętrznego w aucie. Cisza. Nagle olśnienie: – Mam! Okno! – Śmiechu było co niemiarą.

STRATEGIE PRZECIWWIRUSOWE. Skala tej pandemii jest taka, że trzeba przyjąć do wiadomości, że wszyscy zachorujemy na koronawirusa. Pozostaje jedynie przygotować się do obrony, aby złagodzić przebieg. Są dwie strategie przeciwwirusowe: Oslaniająca DDM, czyli dystans, dezynfekcja, maseczka. I wzmacniająca czyli praca, witaminy, spacer, gimnastyka, tran, imbir, cebula, czosnek.

MACHAJ, MACHAJ! Szczecin, rok 1964, grupka ludzi po drugiej stronie aresztu przy ulicy Potulickiej. Mam 5 lat, jestem z mamą, ubrała mnie elegancko, jak do kościoła lub do znajomych. Nudzę się, nie wiem po co przysiliśmy, stoimy tak dłużej czas, tak długi, że mama mnie już nie zabierała. Nagle poruszenie, „są, są”, ludzie zaczynają patrzeć wysoko w górę pod sam dach na zakratowane okna, machają rękami, nie pamiętam czy coś wołali, czy było wolno. Mama była dzielna, nie powiedziała, że tam wśród wielu machających rąk jest ręka taty. Mama mówi do mnie: „teraz, teraz, machaj, machaj!”. Nie wiem, czy to w ogóle było tak wysoko, czy mi się zdawało. Najpewniej nic nie widziałem albo źle patrzyłem, to było moment tylko. Jestem zmęczony fizycznie i psychicznie tą pandemią. Już nie patrzę spod maski czy półprzyłbicy na mijane osoby, nie rozpoznaję ich, nie staram się rozpoznać, każdy idzie pospiesznie w swoją stronę. Wcześniej wykonywałem jakiś grzeczny czy przyjazny gest, pomachanie ręką, coś tam na powitanie, na rozpoznanie, jakiś łokieć czy żółwik, słówko, które miało nie być przygaszone, przytłumione. Przeszło mi, nie chce mi się, byle przejść od celu do celu, od ściany do ściany... Macham do Ciebie Panie!

JAROSŁAW KAJDAŃSKI

Drukarnia LEYKO
sp. z o.o.

Sztuka dobrego druku

ulotki, plakaty,
książki, katalogi...

www.leyko.pl

NZOZ „Spółka Lekarska Na Kozłowie”

ul. Na Kozłowie 29, tel. 12 658 16 11, 12 658 89 01

Porady bezpłatne, w ramach umowy z NFZ:

OKULISTA, DIABETOLOG, PSYCHOLOG, LOGOPEDA

Wizyty płatne:

KARDIOLOG, DERMATOLOG, PSYCHIATRA, NEUROLOG

ul. Wielicka 76 (k. ul. Dworcowej), tel. 12 265 70 68

Porady bezpłatne, w ramach umowy z NFZ: **LEKARZ RODZINNY**Wizyty płatne: **DERMATOLOG, NEUROLOG, PSYCHOLOG****I PSYCHIATRA DZIECIĘCY****USG**

- jama brzuszna
- prostata
- tarczycyca
- piersi • naczynia szyjne i kręgowy
- echo serca

12 658 16 11
12 658 89 01**BAJKOWO****ŻŁOBEK
PRZEDSZKOLE**Informacje i zapisy:
Kraków, ul. Prosta 35Btel. 503 190 145 / 508 563 782
www.przedszkolebajkowo.pl**Serdecznie zapraszamy!****LIDER****prawdopodobnie NAJTAŃSZE
UBEZPIECZENIA w Krakowie**Ubezpieczamy majątek, firmy,
życie i zdrowie (OC, AC, NNW, inne) !!!!!Tylko u nas ubezpieczysz najtaniej,
sprawdź nas, zadzwoń
i zamów kalkulację !!!!!**SUPER PROMOCJE !!!!!**

- Zniżki do 60 % i więcej
- Extra rabaty przy pakietach
- Załatwiamy formalności za klienta
- Dodatkowe zniżki w AC i OC

Jesteśmy w programie **cashback world**Wspieramy Fundację Uniwersyteckiego
Szpitala Dziecięcego w KrakowieAgencja Ubezpieczeniowa **LIDER**
OS. KURDWAŃÓW,
ul. Wystouchów 3/LU 2czynne: pn - pt w godzinach od 9 - 17
telefon: 501-533-226, 12/313-05-59
lider.ocac@gmail.com**ZAKŁAD
MECHANIKI
POJAZDOWEJ
I BLACHARSTWA***tradycja, doświadczenie,
dobra jakość!***Marek i Andrzej
Chlipałowic****WULKANIZACJA
- 607 617 843****Piaski Wielkie
ul. Kijanki 12 a**
dojazd od ul. Gwarnej
lub Cechowej12 654 25 35
501 702 688**KĄPIELE****W DŹWIĘKACH GONGÓW
MIS TYBETAŃSKICH
I KRYSZTAŁOWYCH****Grupowe sesje masażu dźwiękiem
prowadzą do głębokiego relaksu
i poprawy samopoczucia****Zapraszam
także na:****SESJE MASAŻU MISAMI TYBETAŃSKIMI
SESJE KAMERTONÓW****tel. 500 574 013**Więcej informacji na stronie www.mochita.pl
oraz na facebook/Gongi misy kamertony Krakow**AGAWA
BAZELA**ul. Kazimierza Wielkiego 2
32-050 Skawinatelefony całodobowe:
12 276 50 80
602 834 154Administrator cmentarzy
Parafialnych i Komunalnych

- Własna chłodnia w Skawinie
- Transport krajowy i zagraniczny
- Kremacja zwłok
- Nekrologi - Kwiaty

Kompleksowe
bezpłatne usługi pogrzebowe**OCAL SWOJE WSPOMNIENIA**Przeżywanie wszystkich typów kaset video na DVD,
pendrive lub dysk zewnętrzny w jakości SD, HD i full HDPrzeżywanie kaset magnetofonowych, taśm szpulowych
na CD, MP3 i WAV. Skanowanie slajdów i negatywów.Przeżywanie starych filmów 8 mm i super 8 mm metodą
skanowania poklatkowego do plików video w jakości HD i full HD
oraz inne usługitel. 606 502 502 www.nagrywanie.net.pl

możliwy bezpłatny odbiór od Klienta

Polskie Energooszczędne Grzejniki Elektryczne**energooszczędne i pod kontrolą**

- *3 razy mniejsze zużycie prądu!
- 3 razy szybciej nagrzewa pomieszczenie.
- Posiada licznik energii i kalkulator kosztów.
- 3 lata gwarancji i serwis pogwarancyjny.

bezpieczne i komfortowe

- Bardzo lekkie, ciche i bezwonne.
- Bezpieczne dla dzieci, alergików, osób starszych.
- Obudowa nie nagrzewa się.
- System bezpieczników, blokada PIN.
- Rozpakuj, podłącz do gniazdka 230V i korzystaj!
- Proste sterowanie temperaturą (+/-).
- Fabrycznie ustawiony na 20 stopni.

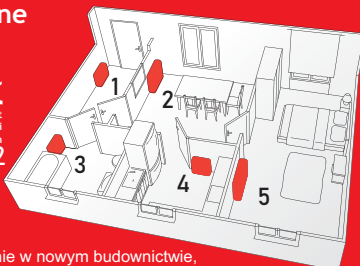
wszelstronne zastosowania

moc grzejnika	max. powierzchnia	max. kubatura
2000 [W]	40 [m ²]	100 [m ³]
1500 [W]	30 [m ²]	75 [m ³]
1000 [W]	20 [m ²]	50 [m ³]
600 [W]	12 [m ²]	30 [m ³]

montaż: do powieszenia lub mobilne z kółkami
(cm) wysokość / szerokość / głębokość / (kg)

- A: 48,5 x 84 x 15/ waga: 7,8 kg
- B: 48,5 x 48 x 15/ waga: 5,2 kg
- C: 28,5 x 84 x 15/ waga: 6,0 kg
- D: 28,5 x 48 x 15/ waga: 4,0 kg

dostępne kolory: biały i grafit

tel. 503-190-145 www.powerwat.pl**NOGEN**228 zł
średni miesięczny koszt
ogrzewania powierzchni
w sezonie grzewczym
57 m²Mieszkanie w nowym budownictwie,
współczynnik izolacji U=0,3; wilgotność 40-60%,
śr. temperatura wew. 20 st. C, sezon grzewczy 6 m-cy,
prawidłowy montaż i eksploatacja grzejników**miesięczne koszty eksploatacji**

pokój	moc grzejnika [W]	powierzchnia pokoju [m ²]	koszt ogrzania pokoju [zł]
1	600	6,25	25,00
2	1000	14,50	58,00
3	600	8,75	35,00
4	600	8,75	35,00
5	1500	18,75	75,00
suma		57,00	228,00

*3 razy mniejsze zużycie prądu w porównaniu
z ogólnodostępnymi grzejnikami elektrycznymi.osiedle przy
SPACEROWEJ**Nowe domy w Krakowie**

- Ogrzewanie podłogowe na parterze
- Dwie pełne kondygnacje
- Kocioł gazowy kondensacyjny
- Okna trójszybowe
- Funkcjonalna przestrzeń, duże przeszklenia

kom. 509 192 091 • tel. 12 628 08 00

www.przyspacerowej.pl

biuro@przyspacerowej.pl

PO CO PRAĆ DYWAN?

Kupując dywan do naszego mieszkania dobieramy odpowiednią wielkość, wzór i kolor żeby jak najlepiej pasował do pomieszczenia i był jego ozdobą. Ale żeby dywan służył nam przez długie lata i przez cały czas wyglądał jak nowy nie wystarczy częste odkurzanie. Dlaczego? Bo dywan przede wszystkim pełni rolę filtra gromadzącego w sobie resztki jedzenia, piasek, kurz, włosy, sierść zwierząt i martwy naskórek a to prowadzi do rozmnażania się zarazków, bakterii i roztoczy, które są główną przyczyną alergii.

Można wyszorować dywan domowymi sposobami lub zamówić firmę czyszczącą na miejscu w mieszkaniu, jednak w obu przypadkach są to zabiegi pielęgnacyjne dzięki którym może udać się poprawić wygląd powierzchni. Niestety po takim czyszczeniu dywan zwykle pozostaje mokry przez co zachodzi proces gnicia pozostałych w środku zabrudzeń a powstały zapach jest trudny do zniesienia.

JAK TO ZROBI DOBRZE?

Oddać dywan do naszej profesjonalnej pralni dywanów co najmniej raz w roku. Częściej jeżeli posiadamy zwierzęta, domownicy są uczuleni na roztocza lub na dywanie bawią się małe dzieci.

Wystarczy zadzwonić i umówić się na odbiór dywanów z mieszkania lub firmy.

Od 17 lat dbamy o dywany w Krakowie, Wieliczce i okolicy, a naszym priorytetem jest najwyższa jakoś oferowanych usług.

U nas każdy dywan przechodzi szereg etapów:

- mechaniczne trzepanie,
- proces prania na wskroś,
- płukanie,
- odwirowanie,
- suszenie.

Posiadamy specjalistyczną suszarnie dzięki której bez względu na porę roku i pogodę, dywany oddajemy całkowicie suche i pachnące świeżością.

Oferujemy usługi dodatkowe:

- Skuteczne usuwanie zabrudzeń i zapachu moczu, wymiocin itp.
- Impregnacja przeciw zabrudzeniowa.
- Ozonowanie czyli najskuteczniejsza metoda odkażania, bez użycia chemii.
- Obszywanie; likwidacja frędzli, przeróbki.
- Czyszczenie tapicerki meblowej (narożniki, sofy, fotele, krzesła itp.)
- Czyszczenie wykładzin.

ZAPRASZAMY

PRALNIA DYWANÓW

"PERS"
PRALNIA DYWANÓW

ODBIÓR

DOSTAWA

☎ **691 353 409**

AUTOMATYCZNE PRANIE DYWANÓW

NAJSKUTECZNIEJSZĄ METODĄ: **NA WSKROŚ**

- **OBSZYWANIE DYWANÓW I WYKŁADZIN**
- **OZONOWANIE**
- **CZYSZCZENIE:**

- WYKŁADZIN
- TAPICERKI MEBLOWEJ
- KRZESEŁ, FOTELI
- WERSALEK, SOF
- NAROŻNIKÓW, MATERACY

www.czyszczeniekrakow.pl
info@czyszczeniekrakow.pl

IZOPROFIT

www.izoprofit.pl

884 763 593

IZOLACJE NATRYSKOWE OCIEPLANIE PIANKĄ PUR

Poddasza, ściany
Posadzki, fundamenty
Magazyny i chłodnie

CITO-TEST

Pracownia Analiz Lekarskich
os. Piaski Nowe, ul. Łużycka 55
(pawilon usługowo-handlowy, I p.)
przyjmowanie materiału do badań
pn. – pt. 8.00 – 12.00
tel. 12 657 54 40, 606 957 723

- Bezbolesne i bezstresowe pobieranie krwi z palca
- Pełny zakres badań krwi, moczu i kału

Świat roślin
kreatcje ogrodowe

ul. Wielicka 115
Kraków

**DRZEWKA OWOCOWE • RÓŻE
MALINY • BORÓWKI • JEŻYNY
TRUSKAWKI • POZIOMKI
DUŻY WYBÓR
KRZEWÓW OZDOBNYCH
USŁUGI OGRODNICZE**

SPRZEDAŻ CHOINEK

☎ sklep: 12 655 44 55 • usługi: 692 727 168
www.swiat-roslin.com.pl biuro@swiat-roslin.com.pl

NPA
SKAWINA

**Boryszew S.A. Oddział
Nowoczesne Produkty Aluminiowe
Skawina**

32-050 Skawina, ul. Piłsudskiego 23
www.npa.pl e-mail: info@npa.pl

Zatrudni:

**OPERATORÓW MASZYN I URZĄDZEŃ
oraz
ELEKTRYKA**

w wydziałach produkcyjnych w ruchu ciągłym,
trzymianowym systemie pracy.

**Blіszsze informacje:
tel. 12 276 08 05**

WYWÓZ GRUZU w workach BIG BAG HDS

- Kontenery i worki **BIG BAG** na gruz i śmieci
- Usługi dźwigiem HDS
- Wynajem zsyków na gruz

**ZAMÓW WOREK
tel. 503 461 261**

ms PLUS
ul. JERZMANOWSKIEGO 14
12 659-17-26, 502-427-430

**NAWIEWNIKI
ROLETY, ŻALUZJE
MARKIZY, PLISY
OKNA, PARAPETY
MOSKITIERY**

biuro@msplus.com.pl
www.msplus.com.pl

tel. 667 712 527
663 024 105
www.grupaludwikowski.pl

- KRUSZYWA DROGOWE
- KAMIENIE OZDOBNE I DEKORACYJNE
- KOSTKA GRANITOWA
- BUDOWA I REMONT DRÓG
- BRUKARSTWO - Układanie Kostki Brukowej
- USŁUGI KOPARKAMI - Wykopy, Wyburzenia, Utwardzanie

**REKLAMA
W
WIADOMOŚCIACH**

**Miejsce
na Twoją
reklamę
Zadzwoń!**

609 124 222

FELINOTERAPIA

Cd. ze str. 1

– Na czym, ogólnie rzecz biorąc, polega felinoterapia? Chodzi tutaj o dowolny kontakt z kotem czy jest to bardziej skomplikowane?

– Felinoterapia to terapia z udziałem kota, która ma na celu poprawę zdrowia fizycznego i psychicznego. Polega na prowadzeniu zajęć w obecności kota. W zależności od tego, czy mamy założone cele terapeutyczne, czy też nie, wyróżniamy dwa rodzaje zajęć:

- spotkania z kotem – bez celów, nie są cykliczne, bardziej rekreacyjne niż terapeutyczne;
- terapia z kotem, w której założone są cele – są to spotkania cykliczne, a efekt terapii jest obserwowany i mierzalny.

Felinoterapię stosuje się w terapii osób niepełnosprawnych, osób starszych oraz dzieci. Terapia ta ma zastosowanie w przypadku wielu problemów, takich jak: autyzm, zespół Aspergera, zespół Downa, zaburzenia lękowe, zachowania i emocji, zahamowania społeczne, nieśmiałość, nadpobudliwość, uszkodzenie słuchu, wzroku, depresja, choroby psychiczne czy artretyzm.

– Jakie są dobroczynne skutki felinoterapii i jak szybko można je zauważyć?

– Skutki są zależne indywidualnie od uczestnika zajęć. U jednych widać efekt po trzech – czterech zajęciach, u innych na przykład po sześciu.

Terapia z udziałem kota wpływa na poprawę samopoczucia – poprzez kontakt z kotem podnosi się poziom oksytocyny i endorfin (hormonów szczęścia), obniża się natomiast poziom kortyzolu (hormonu stresu). Głaskanie kota obniża ciśnienie krwi, zabawy z kotem stymulują układ nerwowy i mięśniowy. Mruczenie kota wpływa na stan emocjonalny, powoduje wyciszenie i uspokojenie organizmu. Kocie mruczenie ma również korzystny wpływ na regenerację kości, ścięgien, mięśni i więzadeł,

działa też przeciwbólowo. Obecność kota podczas zajęć wpływa w znacznym stopniu na obniżenie poziomu lęku i stresu.

Jeśli chodzi o rezultaty felinoterapii, najważniejsze z nich to:

- redukcja stresu, negatywnych emocji, zachowań agresywnych,
- zaistnienie w grupie, coś nas łączy, mamy wspólne tematy do rozmów, do podzielenia się wrażeniami po zajęciach (poprawa komunikacji),
- otwartość w stosunku do innych ludzi (przełamywanie wewnętrznych zahamowań),
- nauczenie się okazywania emocji,
- motywacja do działania,
- poczucie ważności, bycia akceptowanym (zwierzęta nas nie oceniają),
- poczucie przynależności do grupy, zbudowanie więzi z kotem, z grupą, z prowadzącym.

– Czy są jakieś rasy kotów, które radzą sobie najlepiej?

– Do felinoterapii wybiera się kota po charakterze, nie po rasie. Kot musi być otwarty na ludzi i zmianę otoczenia, odważny i pewny siebie. Ja pracuję z kotami rasy europejskiej, czyli potocznie z dachowcami.

– Czy w ogóle kota da się wytresować? Zwierzęta te uchodzą raczej za niezależne.

– Kota się nie trenuje, z kotem się współpracuje. Bardzo ważna jest więź emocjonalna pomiędzy kotem i terapeutą, żeby dobrze się porozumiewać podczas zajęć. Trzeba również dbać o dobrostan kota w czasie zajęć.

Ja jestem też kocim behawiorystą i po zachowaniu kota widać, czy ma się on dobrze, czy się stresuje.

– Gdzie w Krakowie można uzyskać pomoc felinoterapeutę?

– W Krakowie i okolicach zajęcia felinoterapii prowadzone są przez Fundację NA ZDROWIE Zwierzęta Ludziom Ludzie Zwierzętom (www.felinoterapia.org.pl).

– Jaki jest koszt?

– Cena ustalana jest indywidualnie w zależności od rodzaju zajęć, ilości uczestników i ilości spotkań. Koszt zajęć jednorazowych to 35 złotych od osoby.

– Jak wygląda praca felinoterapeuty? Jakiego przygotowania wymaga?

– Jest to połączenie pracy pedagoga, terapeuty i zoopsychologa, które wymaga odpowiednich kwalifikacji i umiejętności. Każde zajęcia są inne i w zależności od tego, z kim chcemy je prowadzić – czy to będą dzieci, zdrowe czy z zaburzeniami rozwojowymi, osoby niepełnosprawne czy osoby starsze – potrzebne jest też odpowiednie wykształcenie. Niezbędne jest również doświadczenie w pracy z kotami czy też opiece nad nimi. Ja posiadam 13-letnie doświadczenie w pracy z kotami – jako opiekun własnych kotów, wolontariusz w schronisku, a obecnie opiekun kotów do adopcji w mojej fundacji. Dodatkowo każde zajęcia wymagają odpowiedniego przygotowania się do nich pod względem tematycznym. Tematyka uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności i funkcjonowania uczestników, dostosowana do ich wieku oraz sprawności ruchowej.

– Czy pandemia koronawirusa wpłynęła w jakiś sposób na Pani działalność?

– Oczywiście, pandemia wpłynęła na prowadzenie zajęć felinoterapii, ponieważ zostały one zawieszane. Niestety nie da się prowadzić takich zajęć online.

– Wspomniała Pani, że również prywatnie jest właścicielką kotów. Czy wykorzystuje je Pani w felinoterapii?

– Tak, posiadam własne koty, mam ich dziewięć. Pięć z nich to koty z certyfikatem Kota Terapeuty, z którymi pracuję.

**Rozmawiała: BARBARA BĄCZEK
Zdjęcia: Fundacja NA ZDROWIE
Zwierzęta Ludziom Ludzie Zwierzętom**

XXV LAT „WIADOMOŚCI” 1995 – 2020

W br. mija 25 lat istnienia miesięcznika lokalnego „Wiadomości”, który ukazuje się w krakowskim Podgórzu.

Pisaliśmy o tym w numerze czerwcowym i w kolejnych numerach. Przypomnieliśmy o tym Czytelnikom, publikując wspomnienia naszych dziennikarzy: Marii Fortuny-Sudor, Elżbiety Barhoumi z d. Ćwik i Barbary Bączek. Teraz dołącza do nas Małgorzata Kania z d. Czeka, która w międzyczasie zawarła związek małżeński, ale obiecała, że się wypowie i jak to Gosia – słowa

dotrzymała. Składamy naszej koleżance serdeczne gratulacje!

Były też wspomnienia dwóch wyjątkowych Osób – red. Róży Nowotarskiej i red. Jerzego Giedroycia – w których „Wiadomości” znalazły oparcie.

Mam nadzieję, że będą następne – ponawiam zaproszenie do wszystkich, którzy mają nam coś do powiedzenia.

Pozdrawiam serdecznie,

JAROSŁAW KAJDAŃSKI

Moja przygoda z „Wiadomościami”

Do Redakcji trafiłam jako studentka filologii polskiej na (wówczas jeszcze) Akademii Pedagogicznej im. KEN w Krakowie. Pamiętam, że podczas pierwszego spotkania z Redaktorem Naczelnym, Jarosławem Kajdańskim, byłam pozytywnie zaskoczona – spotkałam doświadczanego dziennikarza z solidnym warszatem

pisarskim, mocnym wyczućm etycznym i moralnym, dziennikarza, który swój zawód wykonuje w poczuciu misji i odpowiedzialności za każde napisane słowo. Takich dziennikarzy ze świecą szukać! To spotkanie było dla mnie – młodej adeptki dziennikarstwa – bardzo ważne. Red. Kajdański od razu zaproponował mi przygotowanie tek-

stu do następnego numeru. Wcześniej współpracowałam z redakcjami portali internetowymi, gdzie nie praktykanci co najwyżej dodawali newsy na stronę. W „Wiadomościach” rzucono mnie na głęboką wodę i nie wiedziałam, czy podołam, a z drugiej strony cieszyłam się, że ktoś we mnie uwierzył i obdarzył zaufaniem. Mój pierwszy tekst o tenisistach z Bieżanowa został przyjęty i oceniony bardzo dobrze. Potem były kolejne, coraz bardziej odpowiedzialne tematy. To dawało mi motywację, aby zostać w redakcji dłużej (ok. 3 lat) i pisać dla „Wiadomości”. Dzięki temu mogłam także doskonalić swój warsztat i uczyć się dziennikarstwa w praktyce. Tutaj przesłałam swój dziennikarski „chrzest”; poznałam mnóstwo ciekawych ludzi, pasjonatów, z którymi przeprowadzałam wywiady. Tutaj też po raz pierwszy wkroczyłam do dziennikarskiego świata. Stała współpraca z redakcją „Wiadomości” pomogła mi także poznać lepiej moją Małą Ojczyznę. Nie przypuszczałam, ile skarbów kryje w sobie Podgórze! Obecnie, gdy wracam w rodzinne okolice do tej części Krakowa, z sentymentem wracam do tych wszystkich miejsc, które dla mnie wiążą się z konkretnymi osobami oraz ich historiami, które dane mi było kiedyś poznać i opisać. Uważam, że misja gazety jest niezwykle ważna i mam nadzieję, że będzie kontynuowana.

MAŁGORZATA KANIA (CZEKA)

NASI PUPILE

Bronka i Mimiś

Oboje zaadoptowani, najpierw Bronka, potem Mimiś, w międzyczasie okazało się, że Mimiś to kotka. Zdjęcia od Znajomej, która jest szczęśliwą ich opiekunką.

Piękny jest ten świat. Zapraszamy Państwa do nadawania zdjęć swoich pupilów wraz z opisem i komentarzem. Zamieścimy je w rubryce „nasi pupile”.

e-mail: wiadomosci.krakow@wp.pl

HISTORIA RODZINY CZECZÓW cz. 11

Dzięki współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną w Kozach mamy możliwość przedrukowania wybranych części monografii Rodziny Czeczów, która była publikowana w miesięczniku samorządowym Gminy Kozy „Wiadomości Koziańskie”. Autorem monografii „Kozy Raj” jest pracownik Biblioteki p. Bartłomiej Jurzak.

Dziękujemy dyrektor GBP w Kozach p. Krystynie Kusak za wyrażenie zgody.

Losy rodziny Czeczów związane były z pałacem w Kozach i dworem w Biezanowie, gdzie ukazują się nasze „Wiadomości”. Rodzina Czeczów zapisała się w historii Kóz i Biezanowa wyjątkowymi przedstawicielami, dając przykład patriotyzmu. Dwór Czeczów od lat pełni funkcję centrum kulturalnego Biezanowa i całego Podgórze. (cz. 10 ukazała się w październikowym numerze www.wiadomoscipodgorze.pl)

WOJNA

Po śmierci Mariana, barona Czecz, wdowa po nim, Maria, w 1935 roku wyszła ponownie za mąż za młodszego od siebie o dziesięć lat Juliusza Waleriana, hrabiego Tarnowskiego (1901-1941), przyjaciela rodziny. Juliusz Tarnowski był ziemianinem, zdobył wykształcenie i tytuł doktora praw oraz ogładę w świecie towarzyskim. Pochodził z majątku Byszów na Kresach Wschodnich, jednak ziemiaństwo porzucił dla pracy w dobrze opłacanej administracji przemysłowej.

Wilhelmina baronowa Czecz de Lindenwald (1862-1942)

Maria i Juliusz Tarnowscy w Krakowie (lata 30. XX wieku)

Został dyrektorem przedstawicielstwa Huty „Batory”, które swoje biuro miało w Krakowie. Po ślubie z Marią, hrabiostwo Tarnowscy zamieszkali w Kozach. Juliusz Tarnowski codziennie dojeżdżał do pracy do Krakowa samochodem, który prowadził sofer i mechanik dworski, Józef Handzlik. Państwo Tarnowscy wiedli spokojny i beztroski żywot w Kozach. Jeszcze dwa tygodnie przed wybuchem wojny, 15 sierpnia, odbyło się w pałacu wystawne przyjęcie z okazji imienin Marii, baronowej Czecz, hrabiny Tarnowskiej. Wraz z rozpoczęciem działań wojennych ta sielanka zakończyła się bezpowrotnie. Żołnierze niemieccy weszli do Kóz już 3 września. Kilka godzin przed ich pojawieniem się, ok. godz. 6 rano Wojsko Polskie, wycofujące się na wschód, zdetonowało zapasy amunicji zdeponowane wcześniej w dworskim tartaku. Potężny wybuch uszkodził większość zabudowań dworskich oraz sam pałac. O zniszczeniach w koziańskiej posiadłości pisała w swoich pamiętnikach we wrześniu 1939 roku, Zofia Romerowa, zaprzyjaźniona z Czeczami, żona właściciela majątku w Inwałdzie: „[...] Po drodze wstąpiliśmy do Kóz. Straszne wrażenie. Stajnie zawalone, dachy zupełnie zniszczone, oficyna i cały dom bez jednej szyby. obrabowane wszystkie pokoje, pełno wojska.

3.09.1939 roku – żołnierze niemieccy przed pałacem w Kozach

Biedna pani Hermina (Wilhelmina) siedzi w pokoju Maniuli, gdzie też szyby brakują. Resztki rzeczy zbiera naokoło siebie. Wygląda biedactwo, jak nie z tego świata, dwie osoby muszą ją prowadzić. Chciałam ją namówić, by do nas przyjechała, ale nie chce się ruszyć z Kóz. [...]”

Niewiele dziś wiemy o życiu rodziny Czeczów w okresie okupacji hitlerowskiej. Dostępne źródła podają na ten temat sprzeczne ze sobą informacje. Juliusz Tarnowski, jako porucznik rezerwy 14. pułku ułanów Wojska Polskiego, został zmobilizowany w ostatnich dniach sierpnia 1939 roku. Rodzinie Czeczów, która miała korzenie germańskie, pozostawiono w dyspozycji część pałacu, jednocześnie namawiając ją do podpisania volklisty. Jednakże brak pozytywnej decyzji, doprowadził w 1942 roku do ostatecznego usunięcia rodziny z Kóz. Niedługo po wyprowadzce zmarła w Krakowie nestorka rodu, Wilhelmina, baronowa Czecz. Została pochowana w grobowcu rodziny Czeczów na cmentarzu w Biezanowie. Natomiast Maria Czecz-Tarnowska wraz z synami zaangażowali się w działalność konspiracyjną. II wojna światowa zakończyła kilkunastoletni okres panowania rodów szlacheckich na dworze w Kozach.

Bartłomiej Jurzak

W tekście wykorzystano informacje zawarte w: Zofia z Drohojowskich Romerowa „Dziennik 1939-1948”, Bielsko-Biała 2017; Tomasz Rychlik „Wspomnienie o rodzinie Czeczów-Tarnowskich” („Nadzieja” 1990, nr 7); Tomasz Lenczewski „Genealogie rodów utytułowanych. Tom I”, Warszawa 1995-1996; zbiory Izby Historycznej

„Wiadomości Koziańskie”, miesięcznik samorządowy Gminy Kozy, nr 1, styczeń 2018

CZECZOWIE W KONSPIRACJI

Jesienią 1939 roku Leon Krzeczunowicz, ziemianin o korzeniach ormiańskich, spokrewniony z matką Marii Czecz-Tarnowskiej oraz Karol Hilary Tarnowski, nawiązali kontakt z płk. Tadeuszem Borem-Komorowskim, komendantem okręgu krakowskiego Związku Walki Zbrojnej. Ich celem było zawiązanie organizacji tajnej, wspierającej walkę zbrojną z okupantem. Początkowo nadano jej nazwę „Uprawa”, a później zmieniono na „Tarcza”. Skupiała ona przedwojennych ziemian, którzy mieli liczne kontakty towarzyskie oraz posiadali majątki, będące wsparciem w organizowaniu działalności konspiracyjnej. Początkiem 1940 roku Maria Czecz-Tarnowska wraz z córką Marysią mieszkały we Lwowie. Udało im się jednak powrócić do Krakowa, do trzypokojowego mieszkania hrabiego Juliusza Tarnowskiego, męża Marii. W czasie kampanii wrześniowej hrabia Tarnowski trafił do niewoli, jednak ze względu na stan zdrowia (zachorował na sklerozę nerek) został zwolniony. Zmarł wiosną 1941 roku. Maria wraz z córką pozostały bez środków do życia oraz bez wieści o synach Stanisławie i Henryku, którzy dołączyli do konspiracji, angażując się w działalność Armii Krajowej. Pomocy osamot-

nionej Marii udzielali członkowie dalszej rodziny oraz przyjaciele sprzed wojny. Równocześnie wciągnęli ją do organizacji „Tarcza”. Dzięki znajomości Marii z kilkoma oficerami SS, przedwojennymi mieszkańcami okolic Bielska, kilku konspiratorów z AK i „Tarczy” uniknęło śmierci. Dzięki jej interwencji zwolniono z aresztu SS w Krakowie m.in. Krzysztofa Morstina ps. „Pług”, członka „Tarczy”, organizatora schronienia dla uciekinierów i wysiedleńców. Tak relacjonował ostatnie przesłuchanie prowadzone przez SS-manów tuż przed zwolnieniem: „[...] Po dłuższym czasie wzięto mnie na przesłuchanie, które prowadziło dwóch SS-manów w szybkim tempie, zadając raczej ogólnikowe pytanie – wszystkim zarzutom oczywiście zaprzeczyłem. Wnet śledztwo zakończyli i odtransportowano mnie do więzienia. Opowiedziałem kolegom o dziwnej [...] formie przesłuchania. [...]”. Krzysztof Morstin niedługo później został zwolniony, a po latach dowiedział się, że przesłuchujący go oficerowie SS współpracowali z AK, a interwencję w sprawie jego zwolnienia podjęła Maria Czecz-Tarnowska. Stanisław i Henryk Czeczowie w AK zaangażowani byli w walkę zbrojną. Nosili pseudonimy kolejno: Stanisław

– „Jaś” i „Skalny” i Henryk – „Lasek”. II wojna światowa zakończyła się tragicznie dla młodszego z braci Czeczów, Henryka. Zginął on z bronią w ręku w okolicach Miechowa w 1944 roku.

Bartłomiej Jurzak

W tekście wykorzystano informacje zawarte w: Marcin Chorążki „Ziemianie wobec wojny”, Kraków 2010; „Ziemianie wobec okupacji” red. M. Wenklar, Kraków 2006; Tomasz Rychlik „Wspomnienie o rodzinie Czeczów-Tarnowskich” („Nadzieja” 1990, nr 10); Tomasz Lenczewski „Genealogie rodów utytułowanych. Tom I”, Warszawa 1995-1996; www.wiki.ormianie.pl

„Wiadomości Koziańskie”, miesięcznik samorządowy Gminy Kozy, nr 2, luty 2018

Tadeusz Chrzanowski w dworze Czeczów

Wiosną 1945 r. studia w Akademii Handlowej w Krakowie rozpoczął i sumiennie je ukończył w ciągu trzech lat, jednak, podobnie jak i jego kolega i przyjaciel z tych studiów – Zbigniew Herbert, bez przystąpienia do egzaminu magisterskiego, Tadeusz Chrzanowski. Urodził się 14 maja 1926 r. w Krakowie jako syn ziemianina – Wincentego, właściciela majątku w Moroczynie pod Hrubieszowem, i Izabeli z baronów Czeczów – właścicieli majątku w podkrakowskim Biezanowie. Do 1943 r. mieszkał z rodzicami pod Hrubieszowem, a potem w dworze w Biezanowie. Jego przyrodni brat – Edward, zginął z rąk NKWD w Katyniu. Wielu krewnych z rodziny jego matki trafiło do niemieckich obozów koncentracyjnych lub poległo w partyzance. W 1944 r. Tadeusz Chrzanowski zdał konspiracyjną maturę, a jednocześnie w efekcie reformy rolnej jego rodzina utraciła wtedy cały majątek. W 1945 r. zapisał się na studia w Akademii Handlowej w Krakowie. Poznany na tej uczelni, podobnie jak i wielu innych interesujących ludzi poznanych w tym miejscu – co Tadeusz Chrzanowski wspominał po latach, Andrzej Ciechanowiecki namówił go do podjęcia studiów z historii sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Tadeusz Filar, FB 22.04.20

Hrabina Maria Czecz-Tarnowska (1891-1985)

Stanisław Czecz (1916-1970)

Leon Krzeczunowicz (1901-1945) – jeden z twórców organizacji „Tarcza”

**REKLAMA
W
WIADOMOŚCIACH**

Miejsce na Twoją reklamę

Zadzwoń!

609 124 222

PO PROSTU RYBNY

OFERUJEMY:
RYBY ŚWIEŻE, MROŻONE, WĘDZONE,
SMAŻONE, OWOCE MORZA, PASTY RYBNE,
SAŁATKI RYBNE, KONSERWY RYBNE,
PRZYPRAWY, OLEJE, OLIWY, SOSY,
PRODUKTY DO SUSHI.

RYBY ŚWIEŻE ZAWSZE ŚWIEŻE!

Kraków, ul. W. M. Bartła 22 lok 2
Zapraszamy od lipca w godzinach:

Pon. - Pt. 8.00 - 17.30
Sobota 8.00 - 14.00

tel. 12 256 1067 **PoProstuRybny**

ZIKO OPTYK

Kraków, ul. Beskidzka 30A, tel. 515 331 989

**DWIE PARY OKULARÓW
199 zł**
WTOREK
DLA SENIORA

**KOMPLETNA
PARA OKULARÓW**
ze szkłami z antyrefleksem
tylko
129 zł

**2-ga
PARA OKULARÓW
GRATIS**

Z okazji urodzin salonu przy ul. Beskidzkiej 30A w Krakowie, 2-ga para okularów gratis z wybranego segmentu cenowego

**KUPON
NA BADANIE WZROKU
ZA 1zł!**

Wytnij kupon z gazetki lub wydrukuj ze strony www.zikooptyk.pl. Szczegóły w regulaminie promocji dostępnym na stronie internetowej lub w placówce.

Promocja obowiązuje w salonach Ziko Optyk w terminie 1.12.2020-05.12.2020. Szczegóły w regulaminie.

SZCZEGÓLNY USŁUG DOSTĘPNYCH W SALONIE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ. ZAPISY PROWADZONE SĄ TELEFONICZNIE, ONLINE LUB BEZPOŚREDNIO W PLACÓWCE.

ZAREZERWUJ wizytę online ZIKO.PL/OPTYK/E-RECEPCJA/

**PRALNIA
DYWANÓW**
PRALNIA Z REKLAMY
W TVP3 KRAKÓW

ALLADYN
AUTOMATYCZNA
PRALNIA DYWANÓW

503 061 842

podywan.pl

**PRZYJEDZIEMY
ODBIERZEMY
I ODWIEZIEMY
KAŻDY DYWAN**

ZŁOMOWANIE I SKUP AUTO

**KUPIMY KAŻDE AUTO
DOJEDZIEMY DO KLIENTA**

**PŁACIMY GOTÓWKĄ
SPRZEDAJEMY CZĘŚCI**

660 637 702 **690 209 209**

Skupujemy wszystkie auta, w każdym stanie technicznym, stare i nowe. Szybki termin odbioru, Zaświadczenie o kasacji w przypadku złomowania lub umowę w przypadku skupu wystawiamy u Klienta!